

Dnr Kst 2009/171

ANTAGANDEHANDLING

Detaljplan för

BARKARBYSTADEN I

Del av fastigheten Barkarby 2:2 m fl, Järfälla kommun

SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING – enligt 6 kap 16 § miljöbalken

När en detaljplan vars genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan har antagits skall kommunen enligt miljöbalken 6:16, och punkterna 1-4 om miljöbedömning av planer och program, i en särskild sammanställning sammanfatta:

1. Hur miljöaspekterna har integrerats i planen
2. Hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd har beaktats
3. Skälen till att planen har antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden och
4. De åtgärder som avses vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför

En särskild sammanställning kan sägas vara ett slags utvärdering av arbetet med miljöbedömningen.

Underlag

De inkomna yttrandena under samrådtiden 2011-02-10 till 2011-03-11 samt under utställningstiden 2011-11-29 till 2012-01-03 har bemötts och kommenterats i kommunens Samrådsredogörelse daterad 2011-11-22 respektive Utlåtandet daterat 2012-02-01. Samtliga inkomna synpunkter finns i sin helhet att tillgå på kommunledningskontoret.

1. Redovisning av hur miljöaspekterna har integrerats i planen.

Miljöaspekter har genomsyrat hela planprocessen. I fördjupade översiktplanen för Barkarbystaden gjordes tidigt en miljöbedömning. Där bl.a. bullerhänsyn och dagvattenhänsyn resulterade i detaljplanens kvartersform och krav på tidig utbyggnad av dagvattendamm fastlades samt att ett övergripande miljö- och gestaltningsprogram skulle tas fram. I tidigt skede gjordes en behovsbedömning som innebar att detaljplanens miljökonsekvenser utreddes i ett tidigt stadium. Föreslagna åtgärder i de miljöutredningar som tagits fram har sedan efter analys i miljöbedömningen vid behov integrerats i planbestämmelser, planbeskrivning eller miljö- och gestaltningsprogram. Genomförandet av kraven i miljö- och gestaltningsprogrammet säkerställs genom att dessa knyts till exploateringsavtal.

2. Redovisning av hur miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n) och synpunkter från samråd har beaktats.

Avgränsning i sak	<p>Enligt MKB:n för den fördjupade översiktplanen för Barkarbystaden (FÖP) bedömdes risk för betydande miljöpåverkan föreligga för:</p> <ul style="list-style-type: none">• Dagvatten till Bällstaån• Luftkvaliteten i delar av området innan infrastrukturen i området är färdigutbyggd. <p>Förutom dessa lades i behovsbedömningen för detaljplanen till:</p> <ul style="list-style-type: none">• Förändring av landskapsbilden• Buller• Risker i samband med transporter av farligt gods• Risk för påverkan från markföroreningar
Anpassning till Länsstyrelsens yttrande över avgränsningen	<p>Denna avgränsning styrktes vid samråd av Länsstyrelsen med tillägget att</p> <ul style="list-style-type: none">• störande buller från Forsvarsmaktens verksamhet och transportvägar, bör ingå i avsnittet om buller. <p>Utredning av detta infogades därför i avsnittet om buller.</p>
Anpassningar till följd av rekommendationer i samråds-MKB:n	<p>Detaljplanen har anpassats till de <i>rekommendationer (kursiverat)</i> som ges i samrådsversionen av MKB:n genom följande åtgärder:</p>

Vattenkvalitet i Bällstaån

- *”Allt dagvatten från detaljplaneområdet ska fördröjas och renas innan det når Bällstaån. Det innebär att redan innan utbyggnaden enligt detaljplanen startar behöver en dagvattendamm anläggas med tillräcklig kapacitet för att klara rening av flöden från Barkarbystaden som avvattnas till Bällstaån inklusive aktuell detaljplan. Dammen bör föregås av en oljeavskiljare.”*
Åtgärd: Projektering för en sådan damm som har tillräcklig kapacitet att ta hand om allt dagvatten har gjorts i den kommande ”Kyrkparken” väster om Järfälla kyrka. Detaljplanen för Kyrkparken förs upp för antagande, samtidigt som detaljplanen för Barkarbystaden I.
- *”Om inte allt för stora ytor ska behöva avsättas för reningsdammen behöver det ställas krav på lokalt omhändertagande av dagvatten*

(LOD) på kvartersmark inom detaljplaneområdet.”

Åtgärd: Krav på ett högsta flöde på 40 L/sek per ha till allmän ledning nås vid ett tvåårsregn är införda i planbestämmelserna.

Åtgärd: Krav på grönytefaktor har införts i planbestämmelserna. För kvartersmark för bostäder är kravet en grönytefaktor på minst 0,5, för skola, förskola och kulturändamål 0,45, för handel, service, verksamheter centrum och kontor minst 0,3.

Kommunen har tagit fram ett miljö- och gestaltningsprogram som knyts till detaljplanen och de avtal som sluts med byggherrarna. I detta program presenteras de krav och riktlinjer som gäller för bl.a. hanteringen av dagvatten inom detaljplaneområdet. Följande krav inom dagvattenområdet ställs i miljö- och gestaltningsprogrammet:

- Kommunala dagvattenanläggningar ska utföras i tidigt skede för att minska belastningen på berörda vattendrag redan i utbyggnads- och driftsskedet.
- Drift- och underhållsplaner för dagvattenanläggningar ska finnas.
- Uppföljning av dagvattenanläggningarna ska göras för att säkerställa deras funktion.
- Dagvatten får ej ledas till Bällstaån och Igelbäcken utan föregående rening och fördröjning, vilket normalt ska ske både lokalt och via kommunala dagvattenanläggningar.
- Dagvattenavledning från kvartersmark till allmän ledning ska högst vara 40 l/s*ha vid ett regn med intensiteten 135 l/s*ha (dimensionerande tvåårsregn)
- Den genomsnittliga grönytefaktorn för kvartersmark för bostäder ska vara minst 0,5, för skola, förskola och kulturändamål 0,45, för handel, service, verksamheter centrum och kontor minst 0,3.

Luft

Risken för överskridande av miljö kvalitetsnormer för luft har översiktligt bedömts.

- *Luftintag placeras så att luft inte tas från sida som vetter mot E18 och att marken mellan E18 och husfasader som vetter mot vägen inte utnyttjas eller uppmuntrar till stadigvarande uppehålle. Marken mellan E18 och husfasader som vetter mot vägen ska inte utnyttjas eller uppmuntra till stadigvarande uppehålle* **Åtgärd:** Planbestämmelse har införts om att luftintag inte får placeras så att luft inte tas från sida som vetter mot E18. Marken mellan E18 och husfasader är endast avsedd för trafikområde.

Landskapsbild och kulturmiljö

- *Påverkan på landskap bilden innebär betydande miljöpåverkan.* **Åtgärd:** För att mildra de konsekvenser som uppkommer har siktlinjer och historiska färdvägar tagits upp i gatustrukturen. En anpassning av byggnadernas höjd har gjorts i planområdets ytterkanter. Detta ger förutsättningar för att kyrkan får en fortsatt framträdande roll i landskapet vilket är viktigt för den historiska kontinuiteten. Äldre by- och gårdsnamn används vid namngivning av nya vägar, gator och platser.

Buller

- Punkthus är en mindre lämplig byggnadstyp för bostäder i vissa delar av området. **Åtgärd:** Detaljplanen har anpassats genom att punkthus i tidigare förslag på kvartersstruktur har tagits bort.
- Vid bullernivåer på tyst sida över en ekvivalentnivå på 50 dB(A) ska olika möjligheter för att komma ner under 50 dB(A) redovisas. Vid ensidiga lägenheter med över 50 dB(A) vid fasad ska redovisas olika möjligheter att åstadkomma 50 dB(A) vid öppet fönster i sovrummet/n. **Åtgärd:** Rekommendationerna har införts i miljö- och gestaltningsprogrammet.
- Ytterligare bullerutredningar för respektive kvarter och parker bör genomföras, där fortsatt hänsyn tas till spårvägstrafiken. **Åtgärd:** Se punkt ovan.
- Inom området bör hastigheten begränsas på de mindre gatorna och gårdar bör om möjligt vara bilfria. **Åtgärd:** Krav på högsta hastighet om 30 km/h på de mindre gatorna har införts i miljö- och gestaltningsprogrammet.
- Samtliga lägenheter med gatufasad behöver ha tillgång till uteplats som vetter mot innergård eller annan tyst sida. **Åtgärd:** Krav på tillgång till uteplats under 55 dB(A) ekvivalentnivå och 70 dB(A) maxnivå är införd i planbeskrivningen.

Risker vid transporter av farligt gods

Följande bedöms i MKB:n vara skäliga åtgärder för att risknivån ska vara acceptabel:

E18 (Primär transportled för farligt gods)

- Stärkt stomme i byggnader intill E18.
- Brandklassade fasader på byggnader närmare än 30 meter från vallen längs E18.

Åtgärd: Båda punkterna regleras i plankarta eller planbestämmelser

- Vall mellan E18 och planområde. Vallen ska vara minst 2 meter hög och placeras fem meter från väggkant eller närmare. –
- Gropkant/dike innanför vallen mot E18 där spill kan samlas.
- Avkörningsräcke längs väggkant på E18.

Åtgärd: En upplysningstext är införd i plankartan och ett avtal ska tecknas mellan Trafikverket och kommunen om åtgärderna

Dessutom rekommenderas följande åtgärder som bör genomföras i den mån som är praktiskt möjliga och som förutsättningarna tillåter:

- Friskluftsintag till byggnader bör placeras bort från E18.
- Reducerad fönsterstorlek mot E18.

Åtgärd: Planbestämmelse om att friskluftintag ska förläggas på sida eller tak som uppfyller miljöbalkens miljökvalitetsnorm för partiklar är införd.

Enköpingsvägen/Ny väg (Sekundära transportleder för farligt gods)

- En åtgärd som syftar till att hindra pölutbredning ska säkerställas. **Åtgärd:** Planbestämmelse om skyddsvall är införd.
- Fasader som vetter mot de sekundära transportlederna för farligt gods inom 15 meter från väggkant bör konstrueras av obrännbart material

utan fönster. Alternativt kan brandskyddat glas användas i fönstren.

Åtgärd: Planbestämmelse om fasader av obrännbart material och med fönster av brandskyddad glas är införd.

- Utrymningsmöjligheter måste finnas både mot Nya vägen respektive Enköpingsvägen samt åt motsatta håll. **Åtgärd:** Inga entréer vetter direkt mot dessa vägar.

Markföroreningar

Utredning om markföroreningar har gjorts. MKB:n anger att resultaten från gjorda markundersökningar inte har föranlett något behov av att anpassa planen till förekomsten av markföroreningar. Vid områdets framtida exploatering bör emellertid särskild prioritet ges för kontroll av föroreningsnivån av tungmetallerna bly och kobolt vilket är en bygglovsfråga och regleras inte i detaljplanen.

Kompletteringar utifrån synpunkter som lämnades på MKB under samrådet

Under samrådsskedet inkom ett flertal synpunkter. Utifrån dessa synpunkter gjordes åtgärder framförallt när det gäller:

- Säkerställande att dagvattendammen anläggs innan detaljplanens bebyggelse i och med samtidigt antagande av Dp Kyrkparken.
- Kontroll av översvämning samt ras och skredrisker.
- Komplettering av underlaget med en vibrationsutredning (se nedan).
- Planbeskrivningen kompletterades med information om Försvarens transport.
- Planbeskrivningen kompletterades med information om att befintliga grundvattennivåer ska bibehållas.

Synpunkter i samråd som inte tillgodosetts

Följande synpunkter som inkom under samrådsskedet har inte tillmötesgått:

- Planförslaget har inte bearbetas för att åstadkomma en bättre bullermiljö då kvarterstrukturen ansetts vara optimalt ur bullerhänseende.
- Matavfall bör omhändertas separat. **Anledning:** Kommunen har valt obligatoriska matavfallskvarnar varför inga specifika utrymmen för matavfall läggs in.
- Urinseparering bör övervägas. **Anledning:** I dagsläget saknas bra utvecklade teknik för urinseparering och det kräver stora investeringar och avtal med mottagare som saknas.
- Negativa och positiva konsekvenser för handelsutbyggnaden bör särredovisas i detaljplanens MKB. **Anledning:** Inriktning på markanvändning har fastlagts i tidigare planeringsskede. Det finns inget krav att vissa verksamheter ska särredovisas i MKB:n, där den sammantagna bedömningen är av primärt intresse.

Anpassningar till följd av rekommendationer i utställnings-MKB:n

Till utställningen utökades MKB:n med kapitel om vibrationer. Detaljplanen har anpassats till de ytterligare rekommendationer (kursiverat) som ges i utställningsversionen av MKB:n genom följande åtgärder:

Vibrationer

- Byggnader längs Barkarbyvägen ska grundläggas på palar eller motsvarande vibrationsdämpande konstruktion och bör ha bjälklag som motsvarar betong med korta spännvidder vad gäller vibrationsegenskaper.
- Spårtrafiken ska grundläggas och byggas upp vibrationsdämpad med vibrationsdämpning mellan räler och slipers. **Åtgärd:** Detta kommer re-

gleras i kommande järnvägsplan och behöver därför inte regleras i detaljplanen.

- Även hastighetsreglering av spårvägstrafiken minskar risk för vibrationsproblem. **Åtgärd:** Hastighet på spårväg regleras inte i detaljplan.

Kompletteringar utifrån synpunkter som lämnades på MKB under utställningen

Ett flertal synpunkter inkom under utställningen som redan tillgodosetts i befintliga planhandlingar. Utöver dessa inkom följande synpunkt som tillgodosetts under utställningen:

- ”Bättre garanti behövs för att säkra mot risker i samband med transporter för farligt gods bl.a. föreslås bestämmelsen: *Entréer ska orienteras åt annat håll, eller vara belägen minst 25 meter från, sekundär transportled för farligt gods.*”

Åtgärd: Planbestämmelsen ändrades enligt förslag. Prickmark om 5 m har lagts in längs möjliga sekundära transportleder för farligt gods. Där fasad kommer närmare än 10 m infördes planbestämmelse om att ytoer inom denna del av byggnaden inte ska uppmuntra till stadigvarande vistelse.

Synpunkter i utställning som inte tillgodosetts

Följande synpunkter som inkom under utställningen har inte tillgodosetts:

- Föreskrifter om eventuella vibrationshämmande åtgärder bör införas i planen. **Anledning:** Vibrationsutredningen visar att riktvärdet om 0,4 mm/s inte beräknas överstigas bl.a. genom att bebyggelsen förväntas grundläggas genom pålning till berg. Bullernivåerna längs Barkarbyvägen är inte så pass höga att förväntade vibrationer tillsammans med övrigt trafikbuller kommer att upplevas som mycket störande.
- Kommunen bör redovisa CO₂ utsläppen från ett konsumtionsperspektiv eller relatera dem till nivåer som ur ett hållbarhetsperspektiv är relevanta. **Anledning:** Kommunen anser det lämpligast att använda det traditionella måttet på CO₂ per invånare som används i de flesta redovisningar. Även om detta innebär osäkerheter vid jämförelse så är osäkerheterna ändå större om man skulle välja ett konsumtionsperspektiv där även livsstil, inriktning på verksamheter och handel m.m. behöver vägas in.
- Särredovisning bör ske av miljökonsekvenserna av den utökade handeln tillsammans med tidigare beslutade utökningar av handeln. **Anledning:** Se tidigare svar under ”Synpunkter i samråd som inte tillgodosetts”.
- Miljömålet Frisk luft skall redovisas tydligt liksom bör luftföroreningar mätas och följas upp i MKB. **Anledning:** Kommunen anser att detaljplanens reglering av luftintag mot E18 är tillräckligt då övriga vägar inte beräknas få så höga trafikmängder så att det kan anses motiverat att införa liknande bestämmelser längs dessa.
- Mat- och toalettavfall bör dras i separata rör. **Anledning:** Kommunen anser inte det ekonomiskt försvarbart att kräva separata rör för mat- och toalettavfall.
- Det utställda planförslaget bör omarbetas betydligt så att inte planen förhindrar tillräckligt stort naturreservat längs Igelbäcken eller möjlighet till tvärtunnelbana. **Anledning:** Kommunen anser inte att föreliggande detaljplan förhindrar varken naturreservatsbildning vid Igelbäcken, t-bana eller en tät bebyggelse i anslutning till den framtida regionalstågstation Stockholm Väst.

- Ensidiga lägenheter med ljudnivåer över 50 dB(A) vid fasad och delvis slutna kvarter ska inte tillåtas. **Anledning:** Detaljplanen med dess bestämmelser innebär en avvägning mellan olika intressen. Detaljplanens kvartersstruktur innebär att i princip samtliga bostäder får tillgång till en tyst sida. Där inte så sker ställs krav på att utreda möjligheterna att åstadkomma < 50 dB(A) vid minst ett sovrumsfönster.
- Ytterligare åtgärder krävs så att miljö kvalitetsnormerna för Bällstaån kan klaras. **Anledning:** Kommunen anser att de höga krav på rening och fördröjning av dagvatten som detaljplanebestämmelserna redan ställer med krav på högsta avrinning och minsta grönytefaktor för kvartersmark samt krav på oljeavskiljare för större parkeringar i kombination med kraven i miljö- och gestaltningsprogrammet om att leda vägdagvatten till trädbevattning är tillräckliga.

3. Redovisning av skälen till att planen antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden

Alternativa platser för utbyggnad har utretts i tidigare skeden av samhällsplaneringsprocessen och har därför inte ansetts utgöra alternativ i detta skede av planläggningen. Följande mer betydande alternativ har övervägts men förkastats:

- Ett alternativ med skolan i anslutning till Kyrkparken och hållplatsläge för spårvagnen i Karlslundsvägens förlängning samt dagligvaruhandeln inom området vid norr om Kalvshällavägen. Detta alternativ valdes bort p.g.a. att kommunen önskade att skolan skulle ha ett centralt läge och att hållplatsen skulle kunna utnyttjas även av besökare till handelsplatsen samt att trafiken till dagligvarubutiken inte skulle dras in i området liksom att valt läge för dagligvaruhandel bedömdes som kommersiellt bättre
- Punkthus har föreslagits i några lägen men har tagits bort p.g.a. svårigheter med att klara bullerkrav.
- Trafiken på Enköpingsvägen har föreslagits flyttas till parallellgatan väster ut för att uppnå en bättre ljudmiljö i kommande Kyrkparken men har fått ligga kvar i sin nuvarande sträckning på grund av att en omläggning skulle innebära betydande trafikökning och därmed bullerstörningar på Barkarbyvägens södra och västra delar.
- En annan mer nordlig placering av dagvattendammen har övervägts men har valts bort då det skulle bli svårare att åstadkomma den bullerdämpande slutna bebyggelsen längs E18 och att Kyrkparken skulle tappa i upplevelse kvalitet utan damm.
- Planbestämmelser och/eller krav i miljö- och gestaltningsprogram som anger att tyst sida ska klara högst 50 dB(A) har prövats. Detta har dock valts bort p.g.a. att det finns en osäkerhet om hur hög bakgrundsbullernivån kommer att bli. Skulle den bli över 50 dB(A) kan sådana bestämmelser/krav innebära att byggnationen omöjliggörs i området eller delar av området.

4. Redovisning av de åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför.

Enligt MKB:n är påverkan på landskapsbilden den enda betydande miljöpåverkan som planen ger upphov till om planerade åtgärder genomförs. Uppföljning och övervakning av detaljplanens betydande miljöpåverkan kommer att ske via:

- dokumentation av plats och landskap före och efter utbyggnad.

Uppföljning och övervakning av övrig miljöpåverkan kommer att kopplas till:

- Uppföljning av efterföljandet av detaljplanens miljö- och gestaltungsprogram.
- ett utarbetat kontrollprogram för funktion på reningsdammarna och vattenkvaliteten på det vatten som släpps ut till Bällstaån.
- Samt befintliga tillsyns-, miljölednings- och övervakningssystem, vilket är lämpligt inte minst av ekonomiska skäl.

Sammanfattningsvis har kommunen bedömt att planen med sin utformning kommer att minimera tänkt negativ miljöpåverkan och att uppföljningen därför borde kunna begränsas till det ovan nämnda.

Offentliggörande enligt Miljöbalkens regler

Enligt miljöbalken, 6 kap. 16 § 2 stycket, ska den särskilda sammanställningen offentliggöras genom anslag av protokollet och hållas tillgänglig. Detta anses uppfyllt genom att sammanställningen ingår som en del av den antagna planhandlingens och därmed omfattas av de krav som ställs enligt PBL på kungörelse av antagandet av detaljplanen.

Per Skyllberg
Miljöplanerare